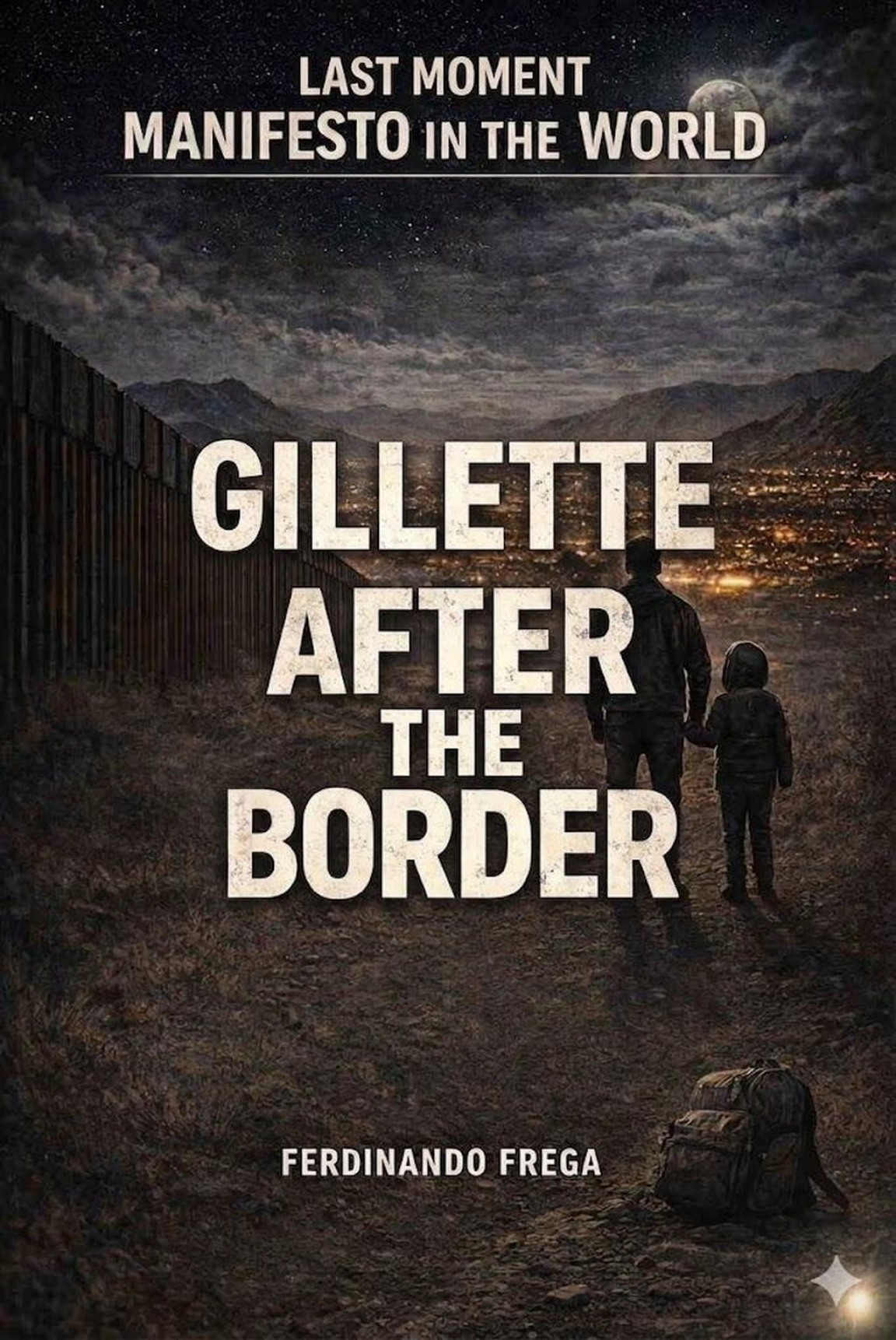
LAST MOMENT
MANIFESTO IN THE WORLD

GILLETTE AFTER THE BORDER

FERDINANDO FREGA

सीमेपलीकडे GILLETTE

सीमा या भिंती नसून उंबरठे आहेत, यावरचे पुस्तक: लोक, संस्कृती, परंपरा आणि वेडेपणा व दूरदृष्टी यांतील पातळ रेषा. त्यात एक जाहीरनामा, सीमांच्या प्रवाशांना अर्पण, एक छोटे चरित्र, आणि लेखक पुन्हा पुन्हा ज्याकडे परततो असा एक प्रश्न आहे — कडा ओलांडल्यानंतर माणसाचे काय उरते.

जाहीरनामा

बहुतेक लोकांना हे समजत नाही की आयुष्य आपल्याकडे काय आहे यावरून ठरत नाही, तर आपण इतरांमध्ये कोणती उपस्थिती सोडून जातो यावरून ठरते. आपण इथे केवळ साठवण्यासाठी नाही. आपण इथे एखादा विचार कोरण्यासाठी, एखादी वेदना हलकी करण्यासाठी, एखादी जाणीव प्रज्वलित करण्यासाठी आहोत.

मानवी सीमा ही केवळ राष्ट्रांमधील रेषा नाही. जे आपला वेळ खर्च करून टाकतात आणि जे त्याचे आंतरिक वारशात रूपांतर करतात, त्यांच्यातील ते अंतर आहे.

सीमेपलीकडे शून्य नाही. तिथे ते आहे जे टिकून राहते. तिथे ते आहे जे शरीर, भूगोल, भीती यांच्या पलीकडे जगते. तिथे खूण आहे.

अर्पण

दृश्य आणि अदृश्य सीमा ओलांडणाऱ्यांना. जे भूमी, भाषा, नाव गमावतात — आणि तरीही जगात अस्तित्वात राहण्याचा मार्ग शोधत राहतात, त्यांना.

संपादकीय टीप

हा मजकूर एका साध्या, मूलगामी प्रश्नातून जन्मला: माणूस म्हणून आपल्याला अजूनही काय समजत नाही? उत्तर एक नवे क्षेत्र खुले करते: आपण इथे केवळ अस्तित्वात राहण्यासाठी नाही, तर इतरांमध्ये एक जिवंत खूण सोडण्यासाठी आहोत.

पूर्वपीठिका

प्रत्येक सीमा काहीतरी विभागते: शरीरे, नकाशे, आठवणी, हक्क, शक्यता. पण सर्वांत खोल सीमा जे निघून जाते आणि जे टिकून राहते यांना विभागते.

प्रस्तावना

हा मजकूर बंदिस्तपणा म्हणून मर्यादांविषयी नाही, तर उंबरठा म्हणून मर्यादांविषयी आहे. मानवतेने प्रदेश, राष्ट्रे, संरक्षणे उभी केली — तरीही तिला अजून समजत नाही की तिचे खरे मोजमाप तिच्या मालकीचे काय आहे हे नाही, तर ती काय पुढे पोहोचवते हे आहे.

सारांश

मानवी आणि प्रादेशिक सीमांवरचा, आणि त्या ओलांडल्यानंतर काय टिकते यावरचा जाहीरनामा: स्मृती, परिवर्तन, उपस्थिती.

लेखकाचा हेतू

मी असे काहीतरी सोडून जाण्यासाठी लिहितो जे मालकी मागत नाही, तर टिकाऊपणा मागते. एक हास्य, एक विचार, पानाच्या पलीकडेही चालू राहू शकणारी एक जवळीक.

परिचय

बहुतेक लोक, प्रश्न समोर आल्यावर, उत्तर शोधायला धावतात. मी नाही. मी एकाच शब्दाने सुरुवात करतो: का?

कारण अपेक्षित मार्गाने संवादात शिरण्यात मला रस नाही. ज्या भेगेतून संवाद जन्मतो ती भेग मला उघडायची आहे. मला तो बिंदू हवा आहे जिथे माणूस पुनरावृत्ती थांबवतो आणि खऱ्या अर्थाने प्रश्न विचारू लागतो.

आपल्याला काय समजत नाही हे नव्हे — तर आपण पुन्हा पुन्हा का अपयशी होतो. आपण मालकीलाच अर्थ का समजतो. खूण सोडू शकणाऱ्या उपस्थिती म्हणून न जगता आयुष्याचे उपभोक्ते म्हणून आपण काळातून का वावरतो. आपण स्वतःच्या बाहेर सीमा का उभारतो आणि आपल्याला आतून विभागणाऱ्या सीमांकडे दुर्लक्ष का करतो. हा जाहीरनामा इथून सुरू होतो. तयार उत्तरातून नव्हे, तर एका निकडीतून. सूत्रातून नव्हे, तर एका उंबरठ्यातून.

पहिला प्रश्न भूमिका मागत नाही. तो उघडे होणे मागतो. तो आपल्याला त्या बिंदूपर्यंत उतरायला सांगतो जिथे भाषा पृष्ठभाग राहणे थांबवते आणि पुन्हा गरज बनते.

म्हणूनच मी लगेच उत्तर देत नाही. आधी मी उगमासमोर उभा राहतो. आधी मी जखमेचे ऐकतो. आधी मी तो एकमेव शब्द उच्चारतो जो अजूनही विचार उघडू शकतो: का.

या भेगेतून मजकूर सुरू होतो. इथून तो मानवी, प्रादेशिक आणि आंतरिक सीमांवरचे चिंतन बनतो. इथून पुढे येणाऱ्याकडे जाणारा मार्ग उघडतो: शून्य नव्हे, तर उरलेले; शेवट नव्हे, तर खूण; बंद होणे नव्हे, तर जे टिकून राहते ते.

हा जाहीरनामा अशा ठिकाणी शिरतो जिथे उत्तरे आता पुरेशी नाहीत — आणि नेमक्या त्या बिंदूपासून सुरू होतो जिथे माणसाला कोणत्याही आश्रयाशिवाय स्वतःकडे पाहणे भाग पडते.

उपोद्घात

मराठी आवृत्ती

हा जाहीरनामा मानवी, प्रादेशिक आणि आंतरिक सीमांचा अर्थ शोधतो, आणि केवळ भौतिक अस्तित्वापलीकडे उपस्थितीचे आणि आपण इतरांमध्ये सोडलेल्या खुणेचे महत्त्व अधोरेखित करतो.

सीमांच्या प्रवाशांना अर्पण

तो दृश्य आणि अदृश्य सीमा ओलांडणाऱ्यांना अर्पण केला आहे, जे भूमी, भाषा किंवा नाव गमावतात, तरीही जगात अस्तित्वात राहण्याचा मार्ग शोधत राहतात.

मूलभूत प्रश्न

लेखक आपल्याला अजूनही काय समजत नाही या मूलगामी प्रश्नाने सुरुवात करतो, आणि ठामपणे सांगतो की आपण इथे केवळ अस्तित्वात राहण्यासाठी नाही, तर इतरांमध्ये जिवंत खूण सोडण्यासाठी आहोत.

सीमांचे स्वरूप

सीमा शरीरे, नकाशे, आठवणी, हक्क आणि शक्यता विभागतात — पण सर्वांत खोल सीमा जे निघून जाते आणि जे टिकून राहते यांच्यातील असते.

उंबरठा म्हणून सीमा

मर्यादा म्हणजे बंदिस्तपणा नव्हे, तर उंबरठे. मानवतेचे खरे मोजमाप आपल्याकडे काय आहे यात नाही, तर आपण काय पाठवतो यात आहे.

मानवी सीमेवरचा जाहीरनामा

आयुष्य माणसाच्या मालकीच्या गोष्टींनी नव्हे, तर तो इतरांमध्ये सोडत असलेल्या उपस्थितीने ठरते. मानवी सीमा म्हणजे केवळ वेळ खर्च करणारे आणि त्याचे आंतरिक वारशात रूपांतर करणारे यांच्यातील अंतर.

लोक आणि संस्कृती

लोक म्हणजे प्रतिकार करणाऱ्या आणि मान्यतेची मागणी करणाऱ्या जिवंत आठवणी, तर संस्कृती म्हणजे भावनेच्या वर्णमाला — विस्मृतीविरुद्ध प्रतिकाराची कृत्ये.

परंपरा आणि सामाजिकता

परंपरा म्हणजे काळाला तोंड देणारे मूर्त सातत्य. सामाजिकता ही पहिली मानवी सीमा, जिथे परस्पर ओळखीतून अस्मिता घडते.

वेडेपणा आणि दूरदृष्टी यांतील सीमा

विचारांच्या सीमा ओलांडणाऱ्यांना रुग्णप्रकरणे किंवा प्रेषित म्हणून पाहिले जाऊ शकते; वेडेपणा आणि दूरदृष्टी यांतील रेषा पातळ असते, आणि ती अनेकदा ऐकण्याच्या भीतीने आखली जाते.

मालकी न ठेवता देणे

लेखक सांगतो की तो बदल्यात काहीही अपेक्षा न ठेवता देतो, आणि मानवी तर्क व व्यापारी तर्क यांतील फरक दाखवतो. हा जाहीरनामा एक मार्ग आहे — जो पानाच्या पलीकडेही चालू राहतो.

जग

लोक

जगातील लोक मोजायचे समूह नाहीत, तर गतिमान जिवंत आठवणी आहेत. प्रत्येक व्यक्ती ही श्वास घेत राहणारी जखम आहे, माणसाळायला नकार देणारी भाषा आहे, केवळ भाकरीने शांत न होणारी भूक आहे, झेंड्यात घडी घालता न येणारे आकाश आहे.

लोक पुढे सरकत नाहीत — ते सोसत टिकून राहतात. त्यांना समजून घेतले जावे अशी ते मागणी करत नाहीत, तर ओळखले जावे अशी करतात. प्रत्येक लोकसमूह म्हणजे टिकून राहण्याचा संग्रह, भोवतालचे सर्व कोसळत असताना जिवंत राहण्याचा एक अनोखा मार्ग.

कोणतेही लोक परिघावरचे नाहीत. परीघ म्हणजे फक्त ती जागा जी पाहायला जग अजून शिकलेले नाही.

संस्कृती

संस्कृती मानवतेला विभागत नाहीत — त्या तिला वाचनीय बनवतात. त्या भावनेच्या वर्णमाला आहेत, वेदनेचे नकाशे, उत्सवाची नृत्यरचना, परतण्याची भूमिती.

प्रत्येक संस्कृती अर्थाची प्रयोगशाळा आहे, जिवंत असण्याच्या कोड्याला आकार देण्याचा एक प्रयत्न. जपायच्या अस्मिता नव्हेत, तर ओलांडायचे ताण.

प्रत्येक संस्कृती म्हणजे इथे, आत्ता, या शरीरात असण्याच्या रहस्याला दिलेले तात्पुरते उत्तर. आणि प्रत्येक उत्तर म्हणजे विस्मृतीविरुद्ध प्रतिकाराची कृती.

परंपरा

परंपरा म्हणजे जे काळाच्या झिजेला प्रतिकार करते ते. त्या स्मरणरंजन नाहीत — त्या मूर्त सातत्य आहेत.

पुन्हा पुन्हा केलेला हावभाव ही सवय नाही: ती आग्रह धरणारी स्मृती आहे. पुढे सोपवलेला शब्द ही लोककथा नाही: ते आपलेपण आहे. एकत्र मांडलेली पंगत हा एक करार आहे. एकत्र पाळलेला शोक हा न्यायाचा एक प्रकार आहे.

परंपरा म्हणजे मरायला नकार देणारा भूतकाळ — कोणी पाहत नसताना आपण कोण असतो याची आठवण करून देण्यासाठी प्रत्येक वेळी परत येणारा.

सामाजिकता

सामाजिकता ही माणूस ओलांडत असलेली पहिली सीमा आहे. बोलण्याआधी आपण स्पर्श करतो. समजण्याआधी आपण पाहतो.

आपण नाते आहोत, घर्षण आहोत, ओळखले जाण्याची गरज आहोत. दुसऱ्यासमोर, मौनसुद्धा एक भाषा असते. सामाजिकता ही ती जागा आहे

जिथे मी आणि दुसरा यांतील सीमेला तडा जातो — आणि असण्याची शक्यता सुरू होते. साक्षीदाराशिवाय अस्मिता नसते.

एक छोटे चरित्र

मी अशा लेखनातून आलो आहे ज्याने कधीही प्रतिष्ठित मैफली शोधल्या नाहीत, तर उपस्थिती शोधली. मी विचार, जखम, हट्ट, स्पष्टता यांची वर्षे ओलांडली आहेत. मी कधीही जागा व्यापण्यासाठी लिहिले नाही — मी नाहीसे न होण्यासाठी लिहिले. प्रत्येक शब्द एक उंबरठा होता, प्रत्येक पुस्तक एक साक्षीदार, प्रत्येक हावभाव प्रतिकाराची कृती. माझे चरित्र म्हणजे बायोडेटा नाही — तो एक प्रवासमार्ग आहे. मी वाचक शोधत नाही — मी साक्षीदार शोधतो.

उद्दिष्ट

(मर्यादांचा शोध)

जगाच्या कडेला स्पर्श

माझे ध्येय जगाचे वर्णन करणे नाही, तर त्याच्या मर्यादांना स्पर्श करणे आहे.

सीमेची कसोटी म्हणून लेखन

लेखन ही सीमेची कसोटी आहे: सांगण्यासाठी नव्हे, तर सर्व काही सांगून झाल्यावर काय उरते ते पाहण्यासाठी.

उत्तर ध्रुव

उत्तर ध्रुव ही भौगोलिक कल्पनाशक्तीची टोकाची सीमा आहे: बर्फ, मौन, अनुपस्थिती, प्रतिकार. ही ती जागा आहे जिथे जग संपल्यासारखे वाटते — आणि त्याऐवजी, दुसऱ्या रूपात पुन्हा सुरू होते. प्रत्येक जाहीरनाम्याला त्याचा अशक्य उत्तर हवा असतो. गंतव्य म्हणून नव्हे, तर ताण म्हणून.

उत्तर ध्रुव हा पुरावा आहे की स्पष्टतेने ओलांडले तर रिकामेपणातही वस्ती करता येते. हा तो बिंदू आहे जिथे नकाशा भौगोलिक राहणे थांबवतो आणि

नियती बनतो.

प्राणी

प्राणी ही अशी सीमा आहे जी आपल्याला नम्र करते आणि पूर्णही करते. ते सजीवांच्या दुसऱ्या व्याकरणातून आपल्याकडे पाहतात. ते बोलत नाहीत — ते सांगतात. ते स्पष्टीकरण देत नाहीत — ते दाखवतात.

ते जगाची जैविक स्मृती आहेत, आपण केंद्र नसून एक मार्ग आहोत याचा पुरावा. प्रत्येक प्राणी हा असा प्रश्न आहे ज्याला उत्तराची गरज नाही — फक्त उपस्थितीची. ते अर्थ शोधत नाहीत — ते तो मूर्त करतात.

मानसोपचारतज्ज्ञ की रुग्णप्रकरण?

हा अंतिम प्रश्न: दूरदृष्टी की विचलन? भविष्यवाणी की लक्षण?

जे विचाराला सीमेपलीकडे ढकलतात, त्यांना आवाज म्हणून ऐकले जाण्याआधी अनेकदा रुग्णप्रकरण म्हणून वाचले जाते. प्रत्येक नवी भाषा किमान एकदा तरी निदानाच्या संशयातून जाते.

वेडेपणा आणि दूरदृष्टी यांतील सीमा पातळ आहे — आणि ती अनेकदा ऐकायला घाबरणारे ठरवतात.

मी निदान मागत नाही — मी लक्ष मागतो. मी सामान्यपणा शोधत नाही — मी सत्य शोधतो.

लेखकाची टीप

आयुष्यभर मला देण्यात आनंद मिळाला, घेण्यात कधीच नाही. एकसष्ट वर्षे हाच माझा एक सातत्यपूर्ण गुण राहिला आहे: देणे, धरून ठेवणे नव्हे. आणि इथेही, मी फक्त स्वतःसारखाच राहू शकलो — लोकांच्या मनात राहावे असे काहीतरी सोडून जाणे, माझ्या खिशात नव्हे.

जागतिक प्रकाशन उद्योगाची एक विचित्र समजूत आहे: जे मोफत दिले जाते त्याला फारसे मूल्य नसावे. भेट म्हणून दिलेले पुस्तक कमी किमतीचे

पुस्तक असते.

हा व्यवसायाचा तर्क आहे — मानवी तर्क नाही. त्या तर्काने, Bezos यांनी खासगी जेटऐवजी बसने प्रवास करायला हवा. हाहाहाहा. इतके ते हास्यास्पद आहे.

मी उलटे करतो. मला जे द्यायचे आहे ते मी देतो — मला जे मिळेल अशी आशा आहे ते नव्हे.

फरक लहान वाटतो, पण तो लहान नाही. ही ती रेषा आहे जी मालकीला उपस्थितीपासून, हिशेबाला औदार्यापासून, बाजाराला खुणेपासून वेगळी करते.

हा जाहीरनामा उत्पादन नाही — तो एक मार्ग आहे. बदल्यात काहीही न मागणारा हावभाव. माझा एक तुकडा जो मी चालू शकत नसतानाही चालत राहतो.

धन्यवाद. आणि आनंद घ्या — या शब्दाच्या सर्वांत गंभीर आणि सर्वांत हलक्या अर्थाने.

समारोप

खरी सीमा म्हणजे भूमीचा शेवट नाही. तो तो क्षण आहे जेव्हा आपण ठरवतो की काहीही न सोडता पुढे निघून जायचे — की उपस्थिती बनायचे.

Ferdinando Frega